ZPRAVODAJ

GLADIRIS

DUBEN 2003 č. 115 ROČNÍK XXXV.

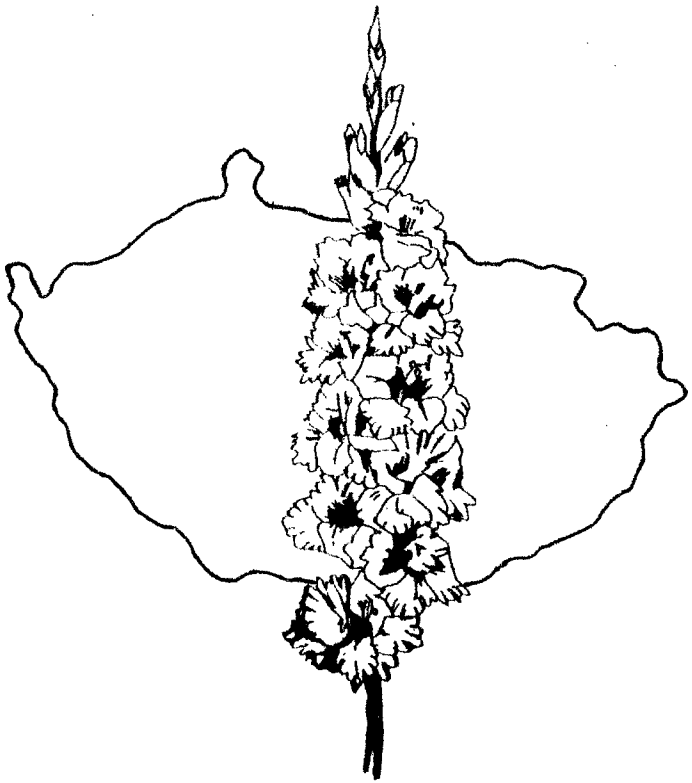

ZPRAVODAJ GLADIRIS č. 115

Neprodejné

Ročník XXXV, duben 2003
Pro potřebu svých členů vydává SZO ČZS Gladiris, specializovaná organizace pěstitelů mečíků, kosatců a denivek při Územní radě ČZS v Novém Jičíně.

Řídí redakční rada ve složení: internetová adresa:

Václav Heicl, E.Hyblerové 526, 149 00 Praha 4, Háje V.Heicl@stk.cz
Petr Mimránek, 763 901 Mysločovice 169, petr.mimranek@worldonline.cz
RNDr.Leonard Rýznar, CSc. Záhlinická 827, 768 24 Hulín, l.ryznar @quick.cz
Ing Zdeněk Krupka, Malotická 1646,190 16 Praha 9, Krupka@opr.cdrail.cz
Ing Dušan Slošiar, 373 02 Neznašov 16, dusan.slosiar@tiscali.cz

Tiskne SIAK, spol. r.o. 764 21 Zlín
Za věcnou správnost příspěvků odpovídá autor

Obsah: **Strana :**

FLORA OLOMOUC-letní etapa..... 2
Slovo na úvod..... 3
Informace pokladníka..... 5
Zpráva o hospodaření..... 6
Zpráva revizní komise..... 6
Výstava "Svět květin Trutnov 2002"..... 7
Pěstitel dal mečíkům dívčí jména..... 9
Barevné kódy u mečíků a jejich upřesnění..... 10
Dusíkaté vápno- polemika k použití..... 11
Běžné postřehy z pěstování mečíků..... 12
Evidence českých a slovenských novošlechtění mečíků 2003..... 14
RAY DITTUS AWARD 2002..... 19
Sibiřské kosatce..... 19

Vážení přátelé,

srdečně Vás zveme k účasti a k návštěvě letní etapy zahradnické výstavy a veletrhu

FLORA OLOMOUC, letní etapa

21. – 24. srpna 2003

- Společná expozice ČZS – jiřinky, růže, gladioly, květy pozdního léta
- Expozice českých a zahraničních školkařských firem
- Velká přehlídka léčivých a kořeninových rostlin
- Floristická soutěž v dekoraci vozítek Velorex
- LETNÍ ZAHRADNICKÉ TRHY
- pro veřejnost otevřeno denně od 9 do 18 hodin
- vstupné: 60,- Kč plnoplátci, 50,- Kč zlevněné, 20,- Kč děti
- 15 % sleva při hromadných objednávkách vstupenek

Výstaviště Flora Olomouc, a.s.
Wolkerova 17, 771 11 Olomouc
tel: 585 726 111, fax: 585 413 370
e-mail: expo@flora-ol.cz, www.flora-ol.cz

Slovo na úvod:

Milí mečíkáři a čtenáři zpravodaje Gladiris,

všechny Vás co nejsrdečněji zdravím.

Mokrý a nepříjemný podzim a jarní počítání ztrát vymrzlých kosatců i denivek a citlivých cibulovin jsme po kruté zimě již překonali v naději, že letošní rok bude k nám příroda milosrdnější. Pro výsev brutu bylo počasí dobré a tak nyní jistě všichni sázíte hlízy mečíků tak, aby jejich kvetení vyšlo co nejlépe na výstavy.

Myslím si, že náš zpravodaj má začínat úvodníkem, který zrekapituluje dění organizace za uplynulý rok, ale též osloví naše členy, pěstitele a milovníky mečíků. Náš doslova rodinný a na koleně sestavený bulletinek, dříve velmi krásně nazývaný „Náš mečíkář", mnozí z Vás přečtou do posledního písmenka. V naší organizaci jsem se mečíky naučil pěstovat, poznal jsem zde mnoho opravdových přátel a vidím, že i další pěstitelé si organizace váží a rádi jezdí na výroční schůze do Otrokovic (a to mnozí již mečíky aktivně nepěstují), prostě přijedou si „pokecat", zavzpomínat, vyměnit svoje novošlechtění, nebo jen své nově vyšlechtěné výpěstky podarovat druhým, aby i jiní měli z nově vyšlechtěných odrůd radost a vyzkoušeli je. Všichni ti starší by rádi viděli mezi námi novou generaci, které by chtěli předat „něco" co v nich stále hoří, a to nejen zkušenosti, nové odrůdy, ale především lásku a pracovní zápal, bez kterého květiny a mečíky pěstovat nelze. Hledejme stále v sobě sílu změnit situaci a vysvětlit mladé generaci, kolik nám pěstování květin přineslo radosti, ale i starostí a mnohým změnilo i životní osudy.

Již v předešlých setkáních v Otrokovicích jsem poukazoval na to, že práce redaktora tohoto zpravodaje je časově náročná a obnáší mnoho korespondence, mnoho času nad úpravou jednotlivých článků, zajišťování překladů, sledování cizích katalogů, vedení evidence adres, aby všichni členové dostali zpravodaj na správnou adresu a plno dalších časově náročných prací. Jeden člověk nemůže všechno zvládnout, nyní mám navíc na zpravodaj stále méně a méně času. A tak logicky z toho plyne, že zpravodaj prostě vyšel v roce 2002 pouze jeden.

Velmi lehce se řekne „tak rozdělte tuto práci více lidem". Nebylo však komu. Naštěstí mi začal pomáhat přítel Slošiar, který připravuje barevnou přílohu zpravodaje. Vyvstal však další problém: Barevná stránka sice zajištěna je, ale nejsou k disposici kvalitní fotografie. Od č.116 povede sestavování zpravodaje pan Heicl, který, jak jsem poznal, má velký elán k této práci, má mnohem větší zkušenosti s prací na počítači, především s grafickou úpravou, zajímá se o rodokmeny mečíků, mečíky kříží několik let, takže je zde předpoklad i ke zvládnutí techniky pěstování a všeho, co k tomu patří. Jen aby u této práce vydržel. Proto apeluji nejen na členy výboru, ale na všechny členy organizace, aby mu

vypomáhali svými příspěvky. Nejcennější jsou právě ty, kde pisatel najde sílu psát i o svých strastech, jako pan Axman a též pan Chmelík. (Pan Chmelík daroval organizaci 500 Sk na placení poštovného pro slovenské členy).

Tisk i distribuce zpravodaje bude i nadále zajišťovat firma Siak ve Zlíně, které patří náš opravdový dík za její přízeň, projevovanou naší malé zájmové organizaci.

Tento jarní Zpravodaj neobsahuje projev předsedy, který pronesl na výroční schůzi v Otrokovicích. Děkuji mu tímto za celý výbor i celou organizaci za to, že i přes dvojnásobnou zlomeninu ruky na schůzi přijel a přednesl své slovo o činnosti organizace za rok 2002. Svým projevem, v kterém se zmínil o našich úspěších i neúspěších v minulém roce, nás všechny povzbudil k další práci.

Když jsem se zmínil o výroční členské schůzi, připomeňme si, že nás navštívili Dr.Kříž a paní Chodorová z odborného oddělení Republikové rady. Poděkovali těm, kteří přispěli svými květy k dobré propagaci ČZS na výstavě Flora Olomouc v roce 2002. Informovali nás o tom, že od letošního roku se budou konat pravidelně výstavy lilií v Lysé nad Labem a pravidelné výstavy mečíků a letních květin na výstavišti Flory Olomouc a pozvali nás k účasti na těchto výstavách. Pravidelní vystavovatelé dostanou osobní pozvánky. Letní etapa mezinárodní výstavy květin Flora Olomouc se letos bude konat v termínu 21.-24.8 .

Je též potěšitelné, že naší výroční schůze v Otrokovicích se stále více aktivně zúčastňují pěstitelé mečíků, kosatců, lilií a denivek z Polska a Slovenska. Jsme pozváni na výstavu mečíků do Polska. Byl jsem telefonicky informován pěstiteli mečíků z přilehlé části Slovenska, že budou žádat o větší zastoupení v naší organizaci, a že by též chtěli o své činnosti pravidelně informovat v našem zpravodaji.

Tímto chci též poděkovat výboru organizace a především předsedovi panu Bajarovi za podporu, kterou mi projevili po kritice práce redakční rady, vyslovené panem Rýparem v Anketě 2002. Též děkuji panu Pitrovi, Rýznarovi a paní Jampílkové, kteří mě podpořili svými dopisy a též děkuji diskutujícím na výroční schůzi, panu Machalovi, Ing Holíkovi a dalším za uvedení celé věci na pravou míru. Zvláště děkuji za osobní upřímná slova příteli Jožkovi Mikulcovi.

Všichni chceme, aby naše květiny byly co nejkrásnější a tak čas od času, když se doslechneme, že existuje něco, co by pomohlo vyřešit problém zdravotního stavu mečíkových hlíz, přijde tato věc na přetřes ve zpravodaji. Tentokrát jde o dusíkaté vápno, staronový přípravek k ozdravení půdy. Nečekal jsem, že zveřejnění názorů členů vyvolá takovou bouřlivou diskusi. Jsem přesvědčen, že všichni, kteří přispěli, aby nás informovali o tom, že je to dobrá, ale drahá věc, to mysleli upřímně a poradili s nejlepším svědomím, jak na to. Pokud se mohu jako

neodborník vyjádřit k tomuto přípravku, pak tvrdím, že je to dobrá věc, ale ne všelék.

Pro tento zpravodaj jsem obdržel několik zajímavých příspěvků, které předávám v plné šíři. Nevyhlašuji zatím anketu, protože ta poslední byla pro mne zklamáním, odpovědělo velmi málo členů. Přítel Heicl má zájem zkusit zpracovat anketu znovu po této sezóně a tak přesné informace budou až v následujícím zpravodaji, který, jak věřím, vyjde již v létě, nejpozději však začátkem podzimu.

Přítel Heicl pracuje na vytvoření elektronického archivu a brzy umožní na webových stránkách prohlížení všech čísel zpravodajů, které byly vydány za existence naší organizace.Tyto jsem mu dal k dispozici. Nyní vytvořil elektronickou kopii nového čísla GLAD WORLD a umístnil ji na adrese http:/www.stk.cz/~vaclav/Gladiris/ k prohlížení souboru je potřebné mít nainstalován prohlížeč Acrobat Reader.

Zajímavý může být pro někoho kvalitní článek o sibiřských kosatcích. Byl jsem rovněž požádán, abychom publikovali více článků o denivkách, protože o ně začíná být velký zájem a dokonce někteří členové chtějí začít s jejich šlechtěním. Též prosím všechny pěstitele, kteří mohou přispět svými radami, informacemi o výstavách, informacemi o našich aktivních členech, aby bez ostychu posílali své příspěvky členům redakční rady. Zajímavé by byly postřehy o odrůdách mečíků, vyšlechtěných našimi členy, které se nejvíce osvědčily pro trh, zajímavé by bylo rovněž sledovat, které z nich jsou nejvíce rozšířeny a pěstovány. Pošlete nám též své individuelní hodnocení nových odrůd mečíků. Je rovněž zájem o problematiku pěstování narcisů a tulipánů a o popis odrůd. Kdo se zabýváte touto tematikou, prosím Vás o uvedené informace. Mezi naše pěstitele začínají nacházet cestu též nové lilie, orienpety, prosím proto o popisy nových odrůd a o zkušenosti s jejich pěstováním.

Za celou redakční radu přeji všem pěstitelům úspěšnou sezónu 2003, krásné květy a hodně radosti a potěšení z nich.

Petr Mimránek

Důležitá informace pokladníka:

Překlepem při psaní posledního Zpravodaje došlo k chybě v adrese:

Správná adresa: **Petr Zagora, Ostravská 94,**
735 51 Bohumín-Vrbice

Do tohoto zpravodaje jsou vloženy vyplněné složenky pro placení členského příspěvku pro tento rok všem, kteří osobně nezaplatili na členské schůzi v Otrokovicích. Placení provádějte pouze touto složenkou. Uzávěrka placení čl. příspěvku je do konce května 2003.

Zpráva o hospodaření ZSO ČZS GLADIRIS za rok 2002

P.Zagora

Příjmy:

Členské příspěvky a známky	Kč
Dotace od RRČZS Praha	Kč
Za reklamu ve Zpravodaji	Kč
Úrok z termínovaných vkladů	Kč
Registrace gladiol	Kč
Za průkazky a zápisné	Kč
	Kč

Výdaje:

Vydání Zpravodaje č.112 a 113	Kč
Členské známky	Kč
Uschování váz ve Štramberku	Kč
Pronájem za místnost výr. schůze	Kč
Schůze výboru	Kč
Poplatky za vedení účtu v ČS	Kč
Odměny	Kč
Daň z odměn	Kč
Poštovné	Kč
Organizační náklady	Kč
	Kč

Zpráva revizní komise

o kontrole činnosti a hospodaření za rok 2002

Ing Š.Merka

Revize sledovala:

Pokladní deník: Revize pokladního deníku byla provedena 10.2.2003. Zkontrolovány byly všechny příjmové i výdajové doklady. Bylo konstatováno, že pokladní deník je veden svědomitě.Výdajové položky byly parafovány předsedou organizace. Revize pokladny byli přítomni za revizní komisi: Ing Merka, a J.Hrabovský, za výbor organizace: V.Bajar, P.Zagora a S.Palát.

Deníky poštovného byly kontrolovány: Část při kontrole pokladního deníku a část před poslední výborovou schůzí. Nebyly shledány závady. Všechny položky uváděné v denících jsou odůvodněné.

Matrika členů: Kontrola členské základny byla provedena dle předaných informací pokladníka. Členové, kteří nezaplatili členské příspěvky nebo vystoupili, nejsou již vedeni ve stavu členské základny k 1.1.2003.

Stav naší členské základny k datu:

1.1.2002 byl:	*1.1.2003*:
182 členů z ČR,	185 členů z ČR
12 členů ze SR	13 členů ze SR
194 členů celkem	198 členů celkem

Hodnocení činnosti výboru: Výbor se po výroční schůzi sešel 4x, a to:

16. března 2002 v Olomouci, kde byly projednávány tyto záležitosti:

a/ kooptace př. Ing Jana Holika do výboru místo př. Bárty
b/ odsouhlasení pamětních medailí zasloužilým členům
c/ ostatní organizační otázky

3.srpna v Prostějově:

a/ příprava spolupráce s ČZS na výstavě Flora Olomouc
b/ ukázka pěstování mečíků s odborným výkladem na pozemcích u př. Šarana.Vzorná ukázka i odborný výklad př. Šarana byly výborem vysoko ohodnoceny.
c/ organizační otázky

7.12.2002 v Olomouci:

Schůzi pronásledovaly nečekané události s kalamitou počasí a onemocněním předsedy.Přes tyto překážky se výbor částečně sešel . Hlavní náplní bylo ohrožení vydávání Zpravodaje.

28.2.2003 v Otrokovicích:

a/ stanovisko výboru k výrokům př. Rýpara
b/ organizační záležitosti.

Závěr:

Naše specializovaná organizace je životaschopná, což možno konstatovat podle stavu pokladny i podle aktivity v účasti na výstavách. Výbor je schopen zajistit ve spolupráci s př. Mimránkem vydávání Zpravodaje a odstranit případné problémy.

Výstava "SVĚT KVĚTIN TRUTNOV 2002"

Ve dnech 16.-18. srpna 2002 se uskutečnil již 25. ročník výstavy „Svět květin Trutnov 2002", kterou pořádá ZO ČZS Trutnov 2 - Horní Staré Město v areálu školy a okolního prostranství. Přes velké potíže se záplavami se letos sjelo z celé republiky 9817 návštěvníků, což svědčí o velké oblíbenosti výstavy. Není to úzce specializovaná výstava, najdete zde vše, co se týká květin, ale hlavní součástí výstavy jsou expozice gladiol a jiřin.

V další části se budeme věnovat pouze expozicím mečíků. Přijelo osm vystavovatelů a jejich exponáty hodnotila sedmičlenná odborná porota.

EXPOZICE:

1. Jiří Dušek, Trutnov 2, Horní Staré Město
2. Jiří Šulc, Mladá Boleslav
3. Miloslav Kašpar, Ústí n/Orlicí
4. Stanislav Podoubský, Nemyčeves
5. Libuše Jampílková, Jičín
6. Jiří Jaroš, Stará Paka
7. Pavel Kabrda Trutnov 2, Horní Staré Město
8. Jiří Kašpárek, Trutnov 2, Horní Staré Město

Jako nejlepší výstavní exponát byl vyhodnocen KAŠMÍR přítele Miloslava Kašpara.

1.cena:	KAŠMÍR ,	Miloslav Kašpar
	ISLE OF MAN,	Jiří Dušek
	SAMBA,	Jiří Šulc
2.cena:	FIGARO,	Jiří Šulc
	PAINTED LADY,	Libuše Jampílková
	ŠOKOLADNICA,	Jiří Dušek
3.cena:	KYKLOP,	Pavel Kabrda
	DARK NIGHT,	Stanislav Podoubský
	STROMBOLI,	Jiří Jaroš
	TOUT A TOI,	Jiří Kašpárek

Předem byla vyhlášena soutěž o nejhezčí malokvětý mečík (pixiolu), ale pro nezájem ze strany vystavovatelů byla soutěž zrušena, pouze pan Dušek z Trutnova zde měl 10 drobnokvětých exponátů.

Tradiční součástí hodnocení byla anketa diváků, která skončila první den takto /263 hlasů/:

1.	RED CLOUD,	Miloslav Kašpar Ústí n/Orl	30 tipů
2.	KAŠMÍR,	Miloslav Kašpar Ústí n/Orl.	13
	RŮŽOVÝ TŘPYT,	Jiří Dušek Trutnov 2	13
3.	ŠOKOLADNICA,	Jiří Dušek, Trutnov 2	8
4.	DITA,	Jiří Dušek, Trutnov 2	7
	ELIŠKA REJČKA,	Jiří Šulc, Mladá Boleslav	7
	FIGARO,	Jiří Šulc, Mladá Boleslav	7
	STROMBOLI,	Jiří Jaroš, Stará Paka	7
5.	DESTERA,	Jiří Dušek, Trutnov 2	6
6.	ALEXIS,	Jiří Šulc, Mladá Boleslav	5
	KYKLOP,	Pavel Kabrda, Trutnov 2	5
	DARK NIGHT,	St.Podoubský, Nemyčeves	5
	DELILAH,	Jiří Šulc, Mladá Boleslav	5
7.	BRIZGI VODOPADA,	Jiří Dušek, Trutnov 2	4
	ČERNÝ DRAHOKAM,	Jiří Dušek, Trutnov 2	4
	FARAON,	Jiří Šulc, Mladá Boleslav	4
	GAY FESTIVAL,	Jiří Dušek, Trutnov 2	4
	MAMA AMA,	Jiří Jaroš, Stará Paka	4
	SPACE,	Miloslav Kašpar, Ústí n/Orlicí	4

Celkové hlasování návštěvníků:

1. Jiří Dušek,	Trutnov 2	80 hlasů
2. Miloslav Kašpar,	Ústí n/Orlici	58
3. Jiří Šulc,	Mladá Boleslav	42

4. Jiří Jaroš,	Stará Paka	21
5. Stanislav Podoubský,	Nemyčeves	14
6. Libuše Jampílková,	Jičín	12
7. Pavel Kabrda,	Trutnov 2	8
8. Jiří Kašpárek,	Trutnov 2	1

Poděkování patří všem, kteří se podíleli na přípravě a dále všem sponzorům.
Příští výstava se bude konat v termínu 22. - 24. srpna 2003.

Za výstavní výbor ***Jiří Dušek***

POZVÁNKA NA VÝSTAVU ***SVĚT KVĚTIN***:
Český Zahrádkářský Svaz, Základní Organizace Trutnov 2, PSČ 541 02

Vážení přátelé,

naše základní organizace pořádá v letošním roce v Trutnově ve dnech 22.-24.srpna 2003 již 26. ročník výstavy **Svět květin**.

Tak jako v letech minulých i letos Vám nabízíme možnost vystavovat Vaše mečíky, bez nichž bychom si ani nedovedli naši výstavu představit. Instalace exponátů je ve čtvrtek 21. srpna v dopoledních hodinách. Sdělte nám, prosím, zda můžeme s Vámi počítat . Opět je vyhlášena soutěž o nejhezčí malokvětou gladiolu.

S pozdravem Ing. Miloslav Kotas, předseda
Eva Melicharová, tajemník
Jiří Dušek, za výstavní výbor

e-mail svetkvet@seznam.cz tel:606 484 520
tel.večer po 20.hod. 499 733 871

Zájemci z řad vystavovatelů, nechť se přihlásí na níže uvedené adrese:
Jiří Dušek, Přátelství 325, 541 02 Trutnov 4,
konečný termín přihlášek: 15.července 2003

Pěstitel dal mečíkům dívčí jména

Zlínské noviny z 14.září 2002

RATIBOŘ – Valašští chovatelé a pěstitelé si dali počátkem září dostaveníčko v Ratiboři na Vsetínsku. Výstava, která se konala 7.a 8.září, byla zaměřena především na králíky.

Pozornému návštěvníku však nemohla ujít ani unikátní kolekce mečíků osmdesátiletého Jana Machaly, která překvapila jedinečnými tvary i pozoruhodnými jmény jednotlivých exponátů. Jan Machala potvrdil, že se šlechtěním mečíků zabývá již několik desítek let. "Zaměřil jsem se na voskovitost, tuhost a zkadeření květů," uvedl pěstitel, který vyšlechtil čtyři desítky nových odrůd. Velmi příznačné je pojmenování jedné odrůdy názvem „Zuberská krajka". Zkadeřené, pastelově zbarvené květy vypovídají nejen o

nevšední kráse, ale také o mravenčí každodenní práci šlechtitele, který stejně jako pečlivá vyšívačka vštěpuje svým výtvorům získané zkušenosti i kus sebe sama.

„Jedné skupině svých mečíků říkám Holky z naší školky," uvedl s úsměvem Machala. Inspirací se mu stal bývalý šlágr zpěváckého dua Kotvald-Hložek. A tak na seznam nově vyšlechtěných odrůd mečíků přibyla Madlenka, Pavlínka, Linda či Marunka. Pěstitel však neopomněl ani krásy rodného Valašska a další mečíky pojmenoval po pozoruhodných místech zdejšího regionu. Barevné, vysoké krasavice tak dostaly jména Santov, Jasenka, Klenov, Portáš či Vsacan.

„Není možné se jen honit za penězi, je potřeba se chvíli zastavit a zabývat se také něčím krásným a to koníčky, kterými se člověk odreaguje," zdůvodnil osmdesátiletý Jan Machala péči, kterou věnuje květinám. (pla)

Barevné kódy u mečíků a jejich upřesnění

Vlastimil Novák

Pro nás, pěstitele a šlechtitele mečíků, jsou vžity závazné barevné a velikostní kódy, uváděné v katalozích a nabídkách. Byly zavedeny i stupně zkadeření a voskovosti květů. Zamýšlíme se nad tím,, zda bychom neměli uvést do života rozšíření tohoto barevného značení. To by co nejjednodušeji popsalo tu obrovskou škálu barevnosti a barevných variant květů mečíků.

U sudého dvojčíslí se kódem uvádí základní barva, barva převažující. Tónování této barvy nebo nenásilný přechod do jiné, či podobné barevné zvláštnosti už kód neobsahuje. Daleko složitější je to u lichého dvojčíslí, nevíme zda to jsou oka, jazyky, jejich lemování, jinobarevné lemy okvětních lístků, kontrastní barevné znaky, skvrny, žebrování, melíry a naposledy i vícebarevnost.

Tabulka barevných možností a značení:

Lem	b	border	Melír	m	melir
Oko	e	eye	Žebra	r	rib
Jazyk	t	tongue	Dvoubarevnost	d	double
Znak	s	sign	Vícebarevnost	p	polychromic

Lem okvětních lístků uvádí se jako první, v případě lemu oka, jazyku, uvádí se po barvě oka, jazyku
Oko-jazyk bez připomínek
Znak výrazně tmavší, neb jinobarevné značení, skvrny na květech
Melír květ celoplošně jemně žíhaný
Žebra jinobarevné žebrování, proužky neb výrazné žilkování,(předpoklad udělení lichého kódu)
Dvoubarevnost označení druhé barvy
Vícebarevnost další výrazné barvy

Příklady využití barevného kódu:
425 b 14 oranžový, středně žlutý lem okvětních lístků
425 e 56 oranžový, tmavě červené oko
425 t 56 b 14 oranžový, tmavě červený jazyk, žlutý lem
473 s 76 lila s tmavě fialovými znaky neb skvrnami (ne oka)
455 m 00 středně červený s bílým melírem
401 r 16 bílý, tmavě žlutá žebra
443 p14/46 světle růžový(pink) s kombinací středně žluté a tmavě růžové

u sudého kódu
440 d 00 převažující barva velmi světle růžová s přechodem do bílé(též kombinace s bílou).
Není to tak složité orientovat se v rozšířených kódech, byl by to však velký pomocník při evidenci šlechtění i v nabídkách. Také netvrdím, že vše co předkládám je konečné. Byl učiněn první krok a záleží na nás, jestli rozšířené kódy budeme realizovat v praxi.

Dusíkaté vápno – polemika k jeho použití
(Zdeněk Seidl)

Redakce zpravodaje Gladiris převzala článek o použití dusíkatého vápna z našeho zpravodaje Iris. K článku pak zaslal své stanovisko p. Ing. Domský. To bylo zveřejněno ve zpravodaji Gladiris v lednu 2003. Souhlasím s námitkou p. Domského, že výroba dusíkatého vápna je dnes drahou záležitostí. Zejména proto, že cena energie je již dnes podstatně vyšší, než byla při zahájení výroby karbidu vápníku a následně odvozené výroby dusíkatého vápna. Nechtěl jsem ve svém článku popisovat technologii výroby, pouze jsem chtěl širší veřejnost upozornit na spojitost výroby dusíkatého vápna s procesem výroby acetylénu. Moje nepřesnost, která se profesionála oprávněně dotkla, spočívá v použití slova „odpad při výrobě acetylénu".Měl jsem napsat „vedlejší produkt při výrobě karbidu vápníku" (protože teprve následně se z karbidu vyrábí acetylén). Nevím, jestli je tomu dnes jinak. Domnívám se, že nadále je hlavním výrobkem karbid vápníku a vedlejším produktem dusíkaté vápno. Za toto příliš velké zjednodušení se omlouvám. To snad ale není v uvedené připomínce p. Domského pro pěstitele to nejpodstatnější.

Za významnou považuji připomínku k uvedené koncentraci, protože tento údaj může pěstiteli způsobit problémy. Informace jsem převzal z návodu dodavatele malospotřebitelského balení. Jako doklad mám kopii webové stránky www.agrobio.cz (výběr –Výrobky-Hnojiva-Perlka) firmy AgroBio- každý si může tento pramen ověřit včetně návodu dodávaného při prodeji.
Citování návodu: Hnojivo PERLKA, víceúčelové pozvolně působící granulované dusíkato-vápenaté hnojivo zejména k úspěšnému pěstování košťálovin. Oblast použití: brukvovitá zelenina –nádorovitost 800g/1m², dva až

INTRODUKCE 2003 : Jaroslav Koníček, Rašínová 860, 289 12 SADSKÁ

BENJAMIN CONAN KAČÁTKO DELISSA BOGAN

ENRIQUE JAMBALA CABALLERO OSIRIS

KOCHEVAR L. PEKELNÁ VÁŠEŇ

Lubomír Rýpar, Loučky 184, 742 36 Jakubčovice n/ Odrou

MEDOVÝ PERNÍK MEDITACE PLUS RŮŽOVÝ SAD

MEČÍKY KTERÉ VYŠLECHTIL : **Vlastimil Novák, Jana Masaryka 1365, 500 06 Hradec Králové**

ILUZE

BOHATÝR

DROGA

JARMARK

SAMURAJ

PÁRTY

VÝBĚR II

MANEKÝNA

SKOŘICOVÁ KAŠE

METÁL

OPOJENÍ

FIFLENA

FLITR

HAIDEÉ

ROZMARNÉ LÉTO

RIVAL

MEČÍKY KTERÉ VYŠLECHTIL: **Jan Machala, 756 21 Ratiboř 55**

HANKA

KAROLINKA

LINDA

MARUNKA

NEGRINA

TOPAZ

ROBIN

TONÍK

POLANKA

NŠ 15-43-1

NŠ 9-118-2

NŠ 8-3-1

INTRODUKCE 2003 : Ján Roman, Poľana 95, 066 01 Humenné, SR

MARICA

MELINA

MORENA

PRIMADONNA

UKÁZKA SIBIŘSKÝCH KOSATCŮ :

FORETELL

IRIS FORRESTII

BLUE BRILLIANT

BIG BLUE

FOURFOLD WHITE

tři týdny před výsadbou. Funkčnost: hnojení dusíkaté a vápnění, desinfekce půdy. Diskutovaná dávka pro likvidaci nádorovitosti košťálovin je skutečně 10x vyšší než jsou dávky uvedené pro běžné přihnojování (viz můj článek). To mě rovněž nejprve překvapilo. Pak jsem si ale uvědomil, že se **nejedná o přihnojení, ale o likvidaci boulovitosti,** choroby, která je schopna přežívat v půdě až 10 let! Nikde jsem nenašel informaci o jiném efektivním způsobu likvidace této choroby. Souhlasím s p. Domským, že přímo po aplikaci této dávky na povrch záhonu by nešlo nic sázet. Představa, že by se boulovitost zlikvidovala posypem na povrch půdy je asi naivní, i kdyby se vytvořila „vápenná malta do hloubky 10cm". Dusíkaté vápno je bezpochyby potřeba hluboko zarýt, abychom zlikvidovali všechny zárodky choroby, kterých bude hodně zejména ve spodní vrstvě zeminy. Určitě je nutno půdu dále kultivovat a ošetřený záhon osadit až pominou účinky vysoké dávky. Obávám se však, že nižší dávky boulovitost nezničí. K údajům o koncentraci pro přihnojování jsem žádné připomínky nedostal, takže ty jsou zřejmě v pořádku.

Názorů může být hodně. Důležitá jsou však fakta. Pokud má někdo k dispozici jiné konkrétní informace k tomuto problému, budu za ně vděčný. Už i proto, že jsem se dozvěděl, že se tento článek stal námětem jednoho ostřejšího diskusního příspěvku na Výroční schůzi Gladirisu dne 1.3.2003 v Otrokovicích.

Běžné postřehy z pěstování mečíků

P.Mimránek

Říkáme, že zdravá půda je pro mečíky tím nejdůležitějším předpokladem k jejich úspěšnému pěstování. Velmi jednoduše vyřčená teorie, ovšem každý musíme vystačit s půdou, kterou máme k dispozici. Každý, kdo pěstuje mečíky, se více či méně potýká s nějakými pěstitelskými problémy. Jsou to škůdci, především třásněnka, v půdě drátovci a háďátka, houby a bakterie, fuzarium, virozy. Pokud mečíky budou existovat, budou stále terčem svých škůdců.

Na uzavřených zahrádkách, mezi domy, pod stromy a v půdě, do které se po mnoho let zarývají různé komposty a hnoje, na pozemcích, které nebyly dlouho obhospodařované, či zde byla po více let jedna plodina nebo květina, rybízový sad, růže a podobně, se dají předpokládat problémy. Zvláště pak, když se ke všemu ještě přidá dlouhé dešťové období bez slunce.

Když vidím krásné hlízy jiných pěstitelů, kteří vlastně ani nedělají žádné specielní ošetření půdy, pak často podléhám skepsi, že vlastně nikdy pěkné mečíky v mé oblasti nevypěstuji. Každý nemáme tedy to

štěstí mít kvalitní a zdravou půdu pro pěstování a s tím se nakonec musíme smířit.

Dusíkaté vápno je celkem dobrý prostředek k částečnému ozdravění půdy, ale je opravdu velmi drahé. Velkopěstiteli, který vysazuje mečíky plochu okolo hektaru, se nemůže vyplatit a jeho aplikace na tak velkou plochu je problematická. Je vhodné pro toho, kdo pěstuje zeleninu a druhým rokem na tento pozemek dá mečíky. Mluvil bych tak o ploše do 3-5 arů. D.vápno je vhodné pro ozdravění půdy pro košťáloviny (kedlubny, zelí), kořenovou zeleninu (mrkev, petržel, celer), dále pod rajčata, papriky, a baklažány. Na obalech je přesný návod, jak tento prostředek použít a přečetl jsem si: 800g/na 10m² pro košťáloviny a 300 g/10m² na běžné použití a to s následným zarytím nebo zaoráním, či zapracováním rotační kultivací, s důkladným promícháním s půdou. Přesný návod na použití je na každém balení, buď jednokilovém, nebo tříkilovém, větší balení lze získat na objednávku v krajských ZNZ, které jsou nyní v soukromých rukou. Desetinásobná dávka, o které mluví pan Seidl znamená již investici přibližně 50 Kč na 1m².

Čím d.vápno ozdraví půdu? to je důležitější vědět, než kde a jak se d.vápno vyrábí. Při jeho reakci s vlhkostí v půdě vznikají mimo jiné kyanidy, které, než se odpaří, nebo než se v půdě změní na další látky, mají drastický účinek na škůdce. Protože účinek d.vápna jako ozdravovacího prostředku je krátkodobý, asi dva týdny, nezasáhnou se drátovci, žijící v době aplikace (brzy na jaře) ve větší hloubce. Drátovci se v zemi nepohybují jen nahoru a dolů, ale též do stran , protože aktivně vyhledávají potravu. V návodu je doporučeno jeho použití proti černání rajčat a plísním za vegetace, pohazuje se pod rostliny, které mají již plody. Z tohoto návodu je patrné, že opravdu funguje jen krátkodobě. Myslím, že d.vápno by mohlo být výborné k poházení na záhonek narcisů v době výskytu narcisové mouchy.

Osvědčilo se mi aplikovat d.vápno již na podzim, a to zarytím. Drátovci se další rok skoro nevyskytli, byli zdecimováni. Povápnění půdy má za následek upravení kyselosti půdy a navázání živin, které jsou v přebytku, například fosforu. Nezaznamenal jsem žádný účinek na utlumení houbových onemocnění a plevelů.

V minulých letech jsem d.vápno. použil na jaře před sázením, ale zde bylo znát zpoždění vzcházení hlíz a navíc se projevilo žloutnutí prvních vzcházejích mečíků. To se však brzy upravilo a mečíky dále rostly zdravě. Drátovci nebyli skoro vůbec zasaženi, také na plevel jsem nezaznamenal žádný účinek. Bývalý obhospodařovatel však používal

peťour jako výborné zelené hnojení. Takže boj s tímto plevelem byl nadlidský. Celkový výsledek při použití d.vápna byl dobrý, zlepšil se zdravotní stav hlíz.

Z praktického hlediska má aplikace na podzim i na jaře své problémy. D.vápno potřebujeme zapravit obyčejně na menší, pro traktor nepřístupné záhony, budeme je tedy zarývat. Zde je nebezpečí, že se nadýcháme škodlivých výparů, protože rytí je namáhavá práce, při které plíce více pracují. Musíme být tedy velmi opatrní. Vhodnější je rychlé zaorání pomocí vrátku, a to co nejhlouběji.

Ani na jaře není tato aplikace bez problémů. Musíme zapravit d.vápno co nejdříve, alespoň 3 týdny před sázením, ale i to je ještě málo, když dáme silnou dávku.

Půda brzy na jaře je ještě mokrá, a poježdění takového záhonu či pole traktorem s bránami je holé neštěstí, protože se pole velmi ujezdí. Raději volme co nejlehčí mechanizaci, ruční rotavátor.

Ještě bych chtěl na konec svého příspěvku připomenout, že ozdravení půdy za pomoci d.vápna není vhodné provádět více let po sobě, stačí jednou za 3-4 roky.

Ekologicky nejpřijatelnější ozdravení půdy a též nejlevnější je nechat záhony jeden rok ladem a udržovat je plečkováním bez plevelů, jak vyzkoušel a radí pan Šaran. Protože drátovci nemají potravu, jejich populace zeslábne, též půda se bez zeleného zákryvu více prohřeje, což přispěje k omezení mnoha škodlivých činitelů.

EVIDENCE ČESKÉHO A SLOVENSKÉHO NOVOŠLECHTĚNÍ MEČÍKŮ pro rok 2003.

sestavil P.Mimránek

Novák Vlastimil, Jana Masaryka 1365, 500 06 Hradec Králové.

498 ACAVANGO (Caravan x Letohrad) LM, skořicově hnědá barva, slabé prolínání žluté a oranžové na spodních petálech. Otevírá 8 květů dobře rozmístěných na dlouhém klasu. Květ je tuhý a zkadeřený. Zdravotní stav velmi dobrý, odrůda je množivá, nepodléhá virose.

456 BARBAR (sem.28/7-3 x Acavango) M, svítivá, ohnivě červená barva, světlejší žilky a perfektní stavba květů na dvouřadém klasu. Otevírá 8 i více květů současně, ty jsou zvlněné a tuhé. Majestátný a vznešený - takový je na zahradě i ve váze. Vitální, dobře se rozmnožující odrůda.

443 DROGA (Kismet x sem.)LM. Je to bonbónek mezi mečíky. Světle růžový s červeno-růžovou a s červeným značením. Exotický květ, petály jsou protažené a na okrajích zoubkované. Nákvět je kompaktní, tuhé květy do sebe dobře zapadají. Je to velmi efektní kultivar. Na dlouhém stonku vykvétá 8 květů současně. Velmi dobrý zdravotní stav a prodloužená doba kvetení ve váze.

477 FLITR *Orlice (Violetta x Kosmický Prostor)x sem.* EM. Střed květů světle žlutý, přechod do neapolské žluti a tmavě lila širokých okrajů. Květ zdobí karmínová očka. Nezvyklá barevnost, květ tuhý, zkadeřený, kompaktní nákvět 8 otevřených květů na dlouhém stonku. Mečík je zdravý a množivý.

410 HAIDEÉ (Acavango x 38/7-5 sem.) M. Smetanově bílý se smetanově žlutou. Je to skutečná bohyně s velkým nákvětem a dlouhým klasem. Perfektní uchycení zkadeřených a tuhých květů. Jde o dekorační i výstavní odrůdu. Zdravotní stav velmi dobrý, odrůda se velice dobře množí.

490 JAMAJKA (sem.38/7-3 x Acavango) M. Pastelově tmavě okrový květ, zelené žilky na spodních petálech. Dlouhý stonek, pravidelný nákvět 8-10 květů z 22 puků. Květ tuhý a zkadeřený. Velmi spolehlivě kvete a je barevně originální.

498 KARIBU (sem.28/7-3 x Acavango) LM. Tmavě hnědý s okrově zlatým značením na spodních petálech. Barevně velmi zajímavá odrůda, perfektní stavba květů a nákvět, květ je zkadeřený a středně tuhý. Velmi dobrý zdravotní stav, u této odrůdy se nevyskytuje virosa.

417 KATAMARAN (Adagio x Viva) M. Svítivá barva sytě zlatožlutého kovu přechází do širokého oranžového lemu. Květ je otevřený, velmi tuhý a zkadeřený, tvoří mohutný dvouřad. Nákvět 8 květů z 20 poupat. Upoutá nezvyklým odstínem barev.

490 KEČUP (Lemon Meringue x Mahogany) M. Pastelově červenohnědý, (tomatová barva) s krémovými čárkami. Květ je dlouhý, silně zkadeřený, tuhý a dobře uchycený. Nákvět 8 květů z 22 poupat. Dobře se množí.

497 KYKLOP (Viva x Driftwood) M. Představujeme unikátní mečík ojedinělé, tmavě kovově kouřové barvy, se zářivě sametově červeným okem. Květ je dvouřadý, velmi tuhý a zkadeřený, nic podobného neexistuje. Nakvétá 7 a více květů podle velikosti hlízy, velmi důležitá je odolnost vůči virose.

411 MERCEDES (Múza x Acavango) M. Tento překrásný mečík snese všechny přísné požadavky pěstitelů. Barevně kouzelný, zvlnění nádherné, tuhost a nákvět

perfektní. Základní barva smetanově bílá, světle a tmavě růžové prolínání na petálech tvoří vzorové melírování.Vytváří výstavní klasy, je zdravou odrůdou s dobrou množivostí.

435 PÁRTY (Fantasy x volně op.) M. Lososově červeno-růžový se žlutě-krémovou kombinací. Krásný dvouřad zkadeřených a tuhých květů. Otevírá 8 květů současně na dlouhém stonku. Velmi příjemná barva, odrůda spolehlivě kvete a dobře se množí.

327 SATELIT (Tango x Caravan) Zářivý šarlatově červený zkadeřený květ s krémově bílým středem, na žlutém podkladu s výrazným světle červeným čárkovaným okem. Rostliny vytvářejí pevné výstavní klasy s 8 současně otevřenými, tuhými a dobře uchycenými květy.

494 SINDIBÁD (sem. x Acavango) M. Mečík z řady růžově-hnědokouřových . Mohutný klas s velkým nákvětem zkadeřených, tuhých, do sebe perfektně zapadajích květů. Tato velmi efektní odrůda má velké, zdravé hlízy a je naprosto spolehlivá.

461 ŠARÁDA (Múza x 026 tm. cykl.) M. Světle lila cyklámový, tmavé karmínové žíhání, vytvářející dojem oka a žíhání na okrajích petálů. Vykvétá současně 8 tuhých květů. Zdravá, dobře se množící atraktivní odrůda nevšedního zabarvení.

496 THRILLER (Plum Smoke x Purpurový Samet) LM. Další mečík, ucházející se o přízeň mezi pěstiteli nejen pro své jméno, ale hlavně pro vynikající kombinaci hnědých barev s barvou kouřovou. Vytváří nákvět 8 a více tuhých a zkadeřených květů. Mimo vysoké dekoračnosti a barevnosti je velice spolehlivý, množivost je taktéž dobrá.

423 VYSVĚDČENÍ (Polanka x Hera) LM. Květ vícebarevný, ze světle žlutého středu přechází do tmavší žluté, oranžové a tmavě růžově-oranžové. Barevnost umocňují karmínová očka. Zvlnění a nákvět 8 květů podtrhuje kvalitu tohoto vitálního a zdravého dekoračního i výstavního mečíku.

Antonín Žufan, U pumpy 23, 326 00 Plzeň

437 ZNOJMIA (rod. neuvedeno) EM. Minařík 2002. Žlutooranžová barva v základu, velké sametově rudé oko, které je lemováno žlutou. Okvětní plátky jsou řaseny do špičky. Přitažlivý barevný klenot. Dálka klasu 23-25 puků, 8 puků nakvetlých, 6 ukazuje barvu. Kultivar byl takto pojmenován zesnulým p. Vojtěchem Minaříkem.

Ján Roman, Poľana 95, 066 01 Humenné

466 MARICA (Černý Kámen x Lemon Meringue), E, růžově purpurová s perfektním dvouřadem a rovným klasem. Raně kvetoucí. Vysoký 150cm, klas 60cm, puků 22/8/5. sem. 12-97-2

366 MELINA (Černý Kámen x Lemon Meringue), EM, květy v klase dobře uspořádány. Pěkná barva a zkadeření, bude patřit k oblíbeným výstavním odrůdám. Výška 135cm, klas 60cm. 20 puků, z toho 8 otevřených a 5 ukazuje barvu. značení 12-97-4

466 PRIMADONNA (Černý Kámen x Lemon Meringue), EM, růžově fialková s výraznějším jazykem, bíle lemovaným. Dvouřadová stavba, květy v klasu hustě uspořádané. Krásné zřasení, vynikající barva. Výška 140cm, klas 65cm, puků celkem 23, 9 otevřených a 6 v barvě. značení semenáče 12-97-1

501 MORENA (Lemon Fresh x Lemon Meringue)x Lemon Meringue. EM. Krémově-bílá, se žlutým hrdlem. Rovný klas s dvouřadovou stavbou. Výška 130cm, /70 cm, Puky: 22/8/6, sem. 5-97-8

Jaroslav Koníček, Rašínova 860, 289 12 Sadská

201 BENJAMIN (Lemon Meringue x Amy Beth). M, krémově bílá pixiolka, která v dobrých podmínkách může přerůst až do velikosti 300. Spodní okvětní plátky jsou smetanové se zeleným nádechem. Květy mají čtvercový tvar, jsou silné voskovité substance se silným zkadeřením. Rovné klasy mají 22-24 puků, otevírá 8-10 květů současně. R 3-4, W3, semenáč č. 13/5-3-91

437 BOGAN [Pulchritude x(Regency x Jarní Probuzení)] LM, tmavě růžově lososový, s jemným zlatožlutým znakem na spodních okvětních lístcích. Květy jsou silně zřasené, výborné voskovité substance. Okraje květů mají nevýraznou bílou koloru. Klasy mají 23-24 puků, otevřených je 8-10 květů a v barvě 5 puků. Klasy jsou přísně výstavní, s dvouřadým uspořádáním. R4-5, W4, sem. 7/1-4-93/96.

377 CABALLERO (Olinka x Tango) LM, tmavě vínová s krémovou. Zvlněné květy mají vrchní petály ve vínovém odstínu, spodní jsou krémové se širokým, výrazným tmavě vínovým lemem. Rovné klasy mají 23-25 puků, 7-9 se otevírá, 6 ukazuje barvu. R4-5, W4, sem.č. 4/1-4-92.

357 CONAN (rod. neznámí) LM, rubínově červené, značně zřasené květy mají spodní okvětní plátky v ještě tmavším odstínu. Silně voskovité květy jsou pevně uchyceny na dvouřadém klasu, který má 23-25 puků, otevírá 9-11 květů a 5 puků ukazuje barvu. Kvalitní klasy jsou vhodné na výstavy i k řezu. R5-6, W4-5, sem. č.4.

459 DELISSA (Centerpiece x Černý Kámen) x Minarik´s Memory, M, černočervený s krémovým melírováním spodních okvětních plátků, směrem do hrdla světlejší. Výjimečné zbarvení zvýrazňuje bílá pikotáž okrajů květů. Klasy jsou na dlouhých stoncích s dvouřadým uspořádáním 23-25 puků. Otevírá 9-11 květů, 5-6 puků ukazuje barvu. R4,W4, sem.č. 8/3-4 94/96.

367 ENRIQUE (Radyně x Olinka) M, tento kultivar se chlubí krásným zkadeřením a perfektní voskovou substancí květů. Květy jsou tmavě růžově fialové barvy s výrazným sametově fialově karmínovým okem. 23-24 puků, otevírá 8-10 květů, 5-7 puků ukazuje barvu. Zdravě roste a barevně je velmi přitažlivý. R 3-4, W3-4, sem. č. 21/1-2-92/95.

441 JAMBALA Pulchritude x [Charmer x (Pochodeň xTribute)] M, intenzivně zřasený, ledově bílý, napouštěný světle lilavou barvou. V hrdle pěkný karmínový znak. Silné květy voskovité struktury mají velmi pěkný tvar. Kultivar otevírá 8-10 květů z 23-24 poupat, dalších 6 ukazuje barvu. Klasy jsou velmi kvalitní a zdravé. R4,W4, sem.č. 7/6-1-93

414 KAČÁTKO (Lemon Meringue x Wasath Yellow) M, signálně sírově žlutá ve velmi čistém odstínu, na záhoně doslova září. Květy mají plošší tvar, jsou pěkně zvlněné, dobré voskovité substance. Klasy nesou 22-24 puků, kultivar otevírá 8-10 květů, dalších 5 puků ukazuje barvu. Byl obdivován již jako semenáč návštěvníky našich národních výstav. R3,W3-4. Semenáč.č. 33/1-31-91/02

478 KOCHEVAR L. (rodiče neuvedeni) (Kochevar 2003) LM, čistý odstín tmavě purpurové, květy jsou silně zvlněné a voskové. Klasy nesou 24-26 puků, odrůda výstavních paerametrů otevírá 9-11 květů, dalších 5 puků ukazuje barvu. R4-5, W4-5, sem. K-87-19-78

497 OSIRIS Pulchritude x (Caravan x Olinka) M, tmavý, vínově purpurový, jakoby sametový, spodní okvětní plátky mají ještě sytější odstín. Velmi zřasené květy jsou široce otevřené, voskové a tuhé. Pevné klasy mají dvouřadé uspořádání, nesou 22-24 puků. Odrůda otevírá 8-9 květů, zdravě roste a dobře se množí. R4,W3-4, sem.č. 7/3-19-93/96

497 PEKELNÁ VÁŠEŇ (Jungle Flower x Muriel) M, přímo pekelně kouřově červená je barva této novinky s nepatrně tmavším okrajem květů, které jsou silně zvlněné a voskové. Klasy mají dvouřadé uspořádání 23-25 poupat, z nichž je 8-10 otevřených a dalších 6 ukazuje barvu. Tato výstavní odrůda, která je výborná i k řezu, byla již představena na výstavách. R4,W4, sem.č. 30/2-3-89

2002 RAY DITTUS AWARD

Don Sellinger, Chairman

(cena Raye Dittuse, z Glad World č.233 přeložil P.Mimránek)

Cena Raye Dittuse za rok 2002 byla udělena odrůdě Cliffa Hartlineho SHOWSTOPPER která byla v tomto roce též introdukována. Toto ocenění mohou získat jen odrůdy které nemají starši introdukci než 5 let. Jednotlivé odrůdy mohou být nominovány pouze 3x. Nominace a následně zisk bodů na toto hodnocení se přiděluje podle počtu vítězství na regionálních výstavách v USA v příslušném roce, které byly hodnoceny akreditovanými soudci.

Tabulka získaných bodů v roce 2002:

SHOWSTOPPER	15 bodů	GEMINI	9 bodů
ANTIQUE LACE	10 bodů	SAMSON	9 bodů
ERIN ROSE	10 bodů	PINK BELLE	6 bodů

Dále následují odrůdy, které získaly po pěti bodech: BRIGHT LITES, BUTTERFLIES, CROWN JEWEL, DOMINICK C, HURON LADY, J.DENISE, LEMON DROP, NOLA, STARBRIGHT, WHISTLE STOP.

Čtyři body získaly odrůdy: HIGH HOPES, MILKY WAY.

Po třech bodech získaly odrůdy: COTTON CANDY, CUTIE PIE, DARK MOMENT, FIRE DANCE, LOU LOU, ORNAMENT, PEACH COBBLER, ROSIE, ROSE BLUSH, ROYAL SPIRE, TRILOGY.

Po dvou bodech získaly odrůdy: CREAMY YELLOW,

Jeden bod získaly odrůdy: CETURY MARK, MARJ S, POSTIME, ROSE TREAT.

V těchto oceněních dobře figurují české odrůdy přítele Šarana SAMSON a Mimránka DOMINICK C.

Sibiřské kosatce

Z příručky o pěstování sibiřských kosatců, vydanou pro členy AIS, přeložil Václav Texl

Sibiřské kosatce jsou skupinou deseti bezkartáčkových druhů, pocházejících z podmáčených luk středoasijských podhůří. Jedná se o velice elegantní a něžné květiny, jejichž květy rozkvétají v bohatém spektru barev. Jejich štíhlé, tmavě zelené listy si svou svěžest uchovávají v průběhu celé vegetační sezóny, jen velice zřídka se stává, že by byly napadeny nemocemi či škůdci.

Jak již bylo řečeno a jak se o tom ještě podrobněji zmíníme, existuje deset známých druhů sibiřských kosatců, které lze rozdělit do dvou základních skupin. Dva druhy mají 28 somatických chromosomů a tvoří podskupinu *Sibiricae*, zbylých osm, se čtyřicetí chromosomy, jsou součástí podskupiny *Chrysographes*. Chromosomy jsou obvykle uspořádány ve dvou sadách, po jedné od každého rodiče. Rostliny se dvěma sadami chromosomů jsou nazývány diploidní. Od počátku 60. let 20. století jsou k dispozici i rostliny s dvojnásobným počtem chromosomů ve čtyřech sadách. Jedná se o tetraploidy.

HLAVNÍ ZNAKY MODERNÍCH HYBRIDŮ: Sibiřské kosatce, které se nacházejí na svém přirozeném stanovišti, a ze kterých byly vyšlechtěny moderní kultivary, jsou bezesporu velice krásné. Nutno však podotknout, že šlechtitelé udělali v tomto směru velký pokrok.

Podskupina Sibiricae: V této podskupině jsou mezi květy sibiřských kosatců dva základní typy. Jeden má převisle či svisle klenuté okvětní plátky, druhý volně se rozšiřující. Tyto volně se rozšiřující plátky dómu získaly na oblibě a rozšíření především po roce 1957, po uvedení kultivaru WHITE SWIRL, dnes již opravdové legendy mezi „sibiřany". Typ se svisle klenutými plátky má elegantní dóm a fały splývající mírně nebo i zcela přímo dolů. Mezi vertikálně klenutými květy a květy s dómem jehož plátky se volně rozšiřují, existuje celá řada vývojových variací a mezistupňů.

Většina květů sibiřských kosatců z této podskupiny rozkvétá do šířky 9-13 cm na stonku, vysokém 60-120cm. Můžeme se však setkat i s opravdovými trpaslíky, jejichž květ je méně než 7 cm široký, a kteří dorůstají do výše 15-45cm. Jen velmi málo diploidních kultivarů se může pochlubit květy většími než 14cm, naproti tomu u tetraploidů nejsou takové květy vzácností, vyskytují se i větší, přičemž výška stonku zůstává stejná, tedy do 120 cm. Převažující barvou květů je modrá v široké škále odstínů - od velmi světlé až po tmavě modrofialovou a purpurovou. Doposud žádný kosatec není skutečně modrý, ovšem šlechtěním bylo dosaženo odstínů velice blízkých modré z barevného spektra. Několik kultivarů má květy téměř černé. Bílé květy jsou dostupné již od dob prvních sběratelů a šlechtitelů sibiřských kosatců, a to v tónech od sněhově bílé po krémovou. Většina sibiřských kosatců má na bázi fałů větší či menší žlutou plošku, ovšem v současnosti již existují i čistě bílé kultivary. K dispozici máme již delší dobu i vínově červené odrůdy, skutečně červené květy však nikoli.

Vzácněji se vyskytuje světle levandulově růžová barva. Hlavní šlechtitelskou snahou současnosti je docílení červené a růžové barvy. Květy dvou druhů podskupiny Chrysographes jsou žluté, avšak u kultivarů šlechtěných s 28 chromosomy se tato barva objevuje teprve od 70. let 20. století. V 80.letech existovaly kosatce bílé se sytě žlutými, neblednoucími fały a bylo pouze otázkou času, kdy se objeví odrůdy čistě žluté barvy. Zelené zbarvení květů je šlechtěno z takových modrých, červenavých a také bílých

odrůd, u kterých se na bázi květních plátků objeví místo žluté plošky barva zelená, či je odstín této plošky více nebo méně zelený. Některé čistě bílé kosatce mají nádherné a působivé zelené linky, vystupující ze stonku do falů. Půvabné a velmi efektní jsou rovněž květy s kontrastní barvou dómu a falů. Jiné, méně zajímavé barevné kombinace, jsou bledě modrý dóm a tmavě modré faly, či dóm s modrým žebrováním a faly vínově červené. Atraktivitu květů dále zvyšují kontrastní linky nebo linky tmavší barvy na květních plátcích, tmavší stínování na paždích plátků, bílé nebo zlatožluté lemování okrajů květu, nejrůznější tečkované a stříkané vzory a pod. Květy některých kultivarů jsou zajímavé tím, že středové žebro plátků je jiné, kontrastní barvy.

Charakteristickým znakem většiny druhů sibiřských kosatců je půlkruhovité vzorování na bázích falů, které vystupuje z uchycení na stonku a je obecně nazýváno plamínek. Mnohé moderní hybridy vděčí za svou výjimečnost právě vylepšení a zdokonalení vzhledu tohoto vzorování. Hrubé, hnědožluté plamínky byly šlechtěním nahrazeny čistě žlutými a bílými. Krása a půvab květů jsou mnohdy založeny právě na kontrastu plamínků a falů. U odrůd, jejichž dóm je rozevřený a jeho plátky se rozprostírají horizontálně nad faly, jsou plamínky překryty. Můžeme pak pozorovat pouze jejich část anebo nejsou vůbec patrné.

O pevnosti a síle petálů vypovídá jejich substance. Míra tuhosti okvětních plátků se u jednotlivých typů sibiřských kosatců pochopitelně liší. Převislé květy a květy, jejichž dóm je vzhůru klenutý, nutně potřebují být jemné a pružné substance. Ta jim totiž umožňuje vyniknout tím, že se i v mírném vánku třepetají jako barevní motýli. Kulaté, horizontálně rozprostřené květy mají substanci tuhou, voskovitou.

Trvanlivost květenství je do jisté míry spjata právě se substancí. Opět se kultivar od kultivaru liší a je nutno přihlédnout ke schopnosti květů odolávat špatnému počasí. Většina květů těchto kosatců vydrží kvést tři až čtyři dny a potom poměrně rychle usychají, takže ani když se ponechají na rostlině, nepůsobí nevzhledně. Jediným poznávacím znamením sibiřských kosatců je jejich olistění, které je krásné a bohaté po celé vegetační období. Listy mohou být vzpřímené nebo prohnuté do elegantní křivky. Listy některých raných introdukcí mají v pozdním létě tendenci pokládat se na zem. Listy jsou trávově zelené, mohou být i tmavší. Měly by zůstat zelené až do prvních mrazů, ovšem pokud byl velmi suchý rok, může zhnědnutí a vysychání nastat i dříve. Květy jsou umístěny na stoncích poměrně vysoko nad olistěním. Stonek má jednu, dvě, velice zřídka tři větve, na kterých může vyrůst až devět poupat nebo je stonek bez větvení a má pouze dva až tři květy. Tyto znaky hybridních kosatců jsou ovlivněny genetickým kódem *Iris sibirica a I.sanguinea.*

Nejranější ze sibiřských kosatců s 28 chromosomy rozkvétají asi týden před vysokými kartáčkovými kosatci, ovšem období květu „sibiřanů" vrcholí až poté, kdy tyto velké kosatce odkvetly. Doba květu sibiřských kosatců je asi tři týdny, ovšem odrůdy s bohatším větvením stonku a vyšším počtem poupat

kvetou i více než měsíc. Opakované kvetení pak tuto dobu ještě prodlužuje. V tomto znaku se sibiřské kosatce odlišují od „klasických", protože interval mezi kvetením je obvykle jeden až tři týdny namísto několika měsíců. Obzvláště kultivary, které kombinují bohaté větvení, mnohočetné vedlejší stonky a opakovaný nákvět mohou nepřetržitě kvést i více než šest týdnů. Některé kosatce s tendencí opakovat kvetení tak činí pouze příležitostně, jiné, za příznivých podmínek, každým rokem, přičemž druhé kvetení bývá zpravidla kvalitnější a bohatší.

Podskupina Chrysographes: (stručněji), květy jsou typicky převisle či vertikálně klenuté, avšak mezi druhy, nalezenými v přírodě a jejich kříženci byly i takové, které měly rozevřený, volně se rozšiřující dóm. Jejich pečlivým šlechtěním se podařilo získat hybridy s velmi zvláštními, do široka rozevřenými květy. Květy jsou o něco menší než u skupiny s 28 chromosomy, dorůstají do velikosti 7,5-10cm v průměru. Výška stonku je závislá na druhu a jeho domovině, může se pohybovat mezi 30-150cm. I u květů těchto kosatců lze spatřit celou paletu barev. Některé jsou téměř černé, jiné vínově červené nebo levandulové. Kříženci modrých druhů se žlutými jsou zajímaví svým hnědým či fialovým tygrováním na modrém, žlutém anebo krémovém podkladě. Hnědé tóny se vyskytují u několika hybridů z podskupiny *Chrysographes* stejně jako u některých kříženců z bohatého křížení mezi jednotlivými skupinami a podskupinami kosatců. Substance a trvanlivost jsou v podstatě shodné s podskupinou *Sibiricae.* Rovněž olistění je podobné jako u skupiny s 28 chromosomy. Listy několika málo odrůd jsou žlutozelené. Většina hybridních rostlin, kromě těch, které pocházejí z Iris clarkei a I.delavayi, má na terminálu bez větvení pouze dva květy. Již jsou ovšem šlechtěny i kultivary s větvením hlavního stonku a s třemi až pěti poupaty. Kosatce podskupiny *Chrysographes* rozkvétají v polovině květu kosatců *Sibiricae.* Období vrcholu květu nastává asi o čtrnáct dní později, a tak prodlužují sezónu kvetení kosatců o několik týdnů.

Využití sibiřských kosatců: Sibiřské kosatce se hodí téměř do každé zahrady. Jsou ideální pro vytvoření skupin s ostatními trvalkami anebo do výsadby před živé ploty. Velice dobře vypadají i podél vodních toků, nádrží a jezírek. Mohou růst i pod stromy, pokud zde není přílišný stín. Ve všech těchto využitích mají obzvláštní hodnotu nejen kvůli svým pestrým květům, avšak i po celé vegetační období díky atraktivnímu a bohatému olistění. Sibiřské kosatce jsou rovněž vynikající květinou určenou k řezu a do aranžmá, protože květy ve váze vydrží čerstvé i několik dní. Rozmanitost jejich velikostí, barev a tvarů je předurčuje k mnohostrannému využití. To by měli mít aranžéři, ale nejenom oni na paměti.